

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

**ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ ДО ЗДІЙСНЕННЯ
ПРИРОДООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Анотація. У статті розглянуто проблему формування мотивації у студентів до організації і проведення природоохоронної діяльності. Висвітлені активні методи та форми організації навчально-виховного процесу.

Ключові слова: мотиви, мотивація, природоохоронна діяльність, методи, форми.

Важливим напрямом у формуванні особистості майбутнього педагога природничих дисциплін є виховання бережливого ставлення до навколишнього природного середовища шляхом формування позитивної мотивації студентів до здійснення природоохоронної діяльності, розвиток гармонійних взаємовідносин людини і природи. Таку взаємодію можна представити у вигляді послідовності: людина – суспільство – навколишнє природне середовище.

Залучення майбутніх педагогів до проведення природоохоронної діяльності полягає у формуванні в них позитивних мотивів. Проблема формування мотивів мала місце у дослідженнях О. Леонт'єва, М. Магомед-Емінова, С. Рубінштейна, Ю. Саунової та ін. Стимулювання позитивних мотивів студентів які потім переходять у мотивацію до природоохоронних дій, збереження та відтворення природного середовища має свій установлений алгоритм. Так, О. Леонт'єв, С. Рубінштейн виділили такі складові операційної підсистеми діяльності: 1) мотив – діяльність: мотив спрямовує діяльність; 2) ціль – дія: діяльність існує у формі дій, підпорядкованих цілі; 3) завдання – операція: завдання – це локальна ціль, операції – це способи досягнення цієї цілі; 4) операція – функціонально-фізіологічна система: в процесі оволодіння людиною діями, засобами, операціями формуються специфічні функціональні системи – мозкові

структурні утворення, в яких закріплені зовнішні (рухові) й внутрішні (розумові) операції [1, с. 238].

Активізація мотивів відбувається через набуті особистістю навички виконання певних дій. Навички передбачають спроможність, з необхідною точністю і швидкістю, виконання роботи. Вони активізують мотиви, посилюють їх вплив на поведінку: від сили мотиву залежить швидкість і стійкість засвоєння навичок. Чим сильніший мотив, тим швидше і стійкіше засвоюються навички. Вони формуються в процесі автоматизації дій. Згідно з О. Леонтьєвим, сформовані мотиви до певної діяльності переростають, дають поштовх до формування стійкої мотивації [1, с. 265].

На нашу думку, стимулювання позитивної мотивації студентів до здійснення природоохоронної діяльності, як майбутньої професійної справи, передбачає впровадження активних методів і форм організації в навчально-виховний процес.

Метод (грец. – шлях пізнання чи дослідження) – спосіб організації теоретичного і практичного освоєння дійсності, зумовлений закономірностями об'єкта, який вивчається [2, с. 111].

На думку О. Чепки, в активних методах навчання предметом педагогічного впливу є не тільки сфера пізнання, а й емоції, і поведінка студентів, тому активним методам навчання притаманний великий потенціал. Потенційні можливості активних методів навчання полягають в наступному:

- залучення всіх студентів до активного, пізнавального процесу, усвідомлення ними цілей і специфіки цих знань, забезпечення можливості застосовувати отримані знання на практиці;

- співпраці викладача і студентів в процесі вирішення поставлених завдань, пов'язаних з майбутньою професійною діяльністю;

- створенні ситуацій, що сприяють застосуванню отриманих знань на практиці професійної взаємодії [4, с. 114].

Із врахуванням специфіки навчально-виховного процесу

педагогічного університету, можливостей взаємодії з навколишнім середовищем, на нашу думку важливу роль у стимулюванні позитивної мотивації студентів до здійснення природоохоронної діяльності, відіграє використання активних методів, таких як: метод мозкового штурму, метод проблемного навчання, метод проекту, ділова гра, кейс-метод, метод аналізу конкретних надзвичайних ситуацій, навчально-рольові дискусії, дослідницька діяльність, природоохоронна діяльність тощо.

Серед активних форм у стимулюванні позитивної мотивації студентів до здійснення природоохоронної діяльності необхідне поєднання активних форм організації навчально-виховного процесу, як аудиторних так і позааудиторних. Із аудиторних важливими є проблемні лекції, практичні заняття, семінар-ділові ігри, екологічний турнір, екологічний експрес, усний журнал, прес-конференція, екологічний бумеранг. Із позааудиторних активних форм вплив на стимулювання мотивації до природоохоронної роботи мають конкурси, виставки, природоохоронні акції, походи, екскурсії, експедиції, екологічна стежка, екологічний моніторинг, науково-дослідна робота, фахова навчально-польова практика.

Отже, процес стимулювання позитивної мотивації студентів до здійснення природоохоронної діяльності відбувається шляхом впровадження активних методів і форм у навчально-виховний процес: метод мозкового штурму, метод проблемного навчання, метод проекту, ділова гра, кейс-метод, конкурси, виставки, природоохоронні акції, походи, екскурсії, експедиції.

Список використаних джерел:

1. Леонтьев, А. Проблемы развития психики / Алексей Николаевич Леонтьев. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1972. – 575 с.
2. Совгіра, С. Методика навчання екології : підручник / Світлана Василівна Совгіра. – К. : Наук. світ, 2007. – 450 с.
3. Чепка О. В. Професійна підготовка майбутніх учителів початкових класів в умовах навчального комплексу «Педагогічний коледж –

педагогічний університет» : дис. ... кандидата пед. наук : 13.00.04 / Чепка
Ольга Володимирівна – Умань, 2010. – 281 с.